

טוטאליות: למה ההלכה היהודית כל כך תובענית?

בני-זוג יצאו לחופשה בספרד. הם תכננו לאכול במסעדה כשרה, אבל לאכזבתם התברר שהיא סגורה והם תקועים שבוע בלי אוכל. בבוקר הם אכלו טונה מהקופסה העגולה, בצהריים טונה מהקופסה המרובעת ובערב טונה מהקופסה המאורכת, אבל הרעב הרג אותם. אחרי שלושה ימים הם איבדו שליטה ונכנסו למסעדה מקומית. האוכל לא היה כשר והם ביקשו מאלוקים שיסלח להם.

לפתע החלו לנשב רוחות עזות, השמים התקדרו וסופה התקרבה. מרגע לרגע גברו הרוחות והחלונות החלו לרעוד. הם הרגישו כמו יונה הנביא ש"בשלו הסער הזה". הרים הגבר את העיניים לשמיים ואמר: "ריבונו של עולם, ידעתי שאסור לאכול בשר בחלב, לא ידעתי שאסור אפילו להזמין"...

ההגדרה של ההלכה היהודית היא מילה אחת: **טוטאליות**. **שלמות**. מאה אחוז שליטה בחיים. התכונה שמייחדת את ההלכה היא שאין רגע פנאי ואין פעולה ניטרלית. אין רגע אחד בחיים בו יש ליהודי חופש מהמצוות והוא יכול להתרווח על הכורסה ולאכול מה הוא רוצה, לשתות מה בא לו ולחשוב מה עולה לו בראש. כל רגע וכל פעולה בחיים צריכים להתקיים בהתאם לכללי ההלכה.

ולכל אחד יש את הרגע שנהיה לו כבד והוא שואל: למה? מדוע החיים הדתיים כל כך תובעניים? מדוע יהודי צריך גם ללכת לבית הכנסת, גם לשמור על כשרות, גם לשבות בשבת, גם להיזהר מלשון הרע, גם להפריש מרווחיו לצדקה וגם להיזהר משעטנז בבגדים?

מדוע לא להתפלל פעם ביום ולשבות בשבת?! הרי זה פחות או יותר מה שדורשות הדתות האחרות: הן יצאו מתוך היהדות והדבר הראשון שעשו היה לדלל את התרי"ג. מספיק לשיטתם להתפלל כמה פעמים ביום או פעם בשבוע, לתת צדקה ולצום ברמדאן. אך אף דת לא תובעת שולחן ערוך מסועף כזה, שאינו נותן רגע מנוחה ומקיף כל אירוע בחיים?

הראשון שהציג את הטענה היה קורח. התורה מספרת כי קורח נחל הצלחה עצומה. למרות שהוא יצא למאבק חסר-סיכוי לכאורה ב"איש האלוקים", ב"אדון כל הנביאים", על אף שהיה זה חודשים ספורים אחרי הניסים האדירים של יציאת מצרים ומתן תורה, בכל זאת הצליח קורח לסחוף את כל האליטה הרוחנית של ישראל ורבים מכלל העם. ההצלחה הייתה כה גדולה, עד שמשה לא היה מסוגל להיאבק בו בכלים קונבנציונאליים ונאלץ לנקוט בנשק יום הדין: לקבור את קורח באדמה.

המדרש מנסה לפענח את סודות הקמפיין שלו. מה היו הטענות הדמגוגיות שהצליחו להפוך קנאה משפחתית-אישית למרד כולל כנגד משה ואהרן? המדרש מספר כי זה היה הנושא: קורח גיחך על המצוות וטען שמשה **מגזים**. משה מציג **כל כך הרבה מצוות** שאין מנוס מלומר, שהוא פשוט בודה אותן מליבו. הפכנו להיות עבדים של שני אחים שמשטים בכלנו והופכים את חיינו לגיהנום.

הבה נשוב אל אותם ימים: לפני מתן תורה, אנשים הצטוו בסך הכול **בשבע** מצוות בני נוח. בכך הסתכמה הדרישה של האלוקים מבני האדם¹. אלו מצוות אלמנטריות שאפילו לא-יהודי נוהג בהן. כמו לא לעבוד עבודה זרה, לא לקלל את ה' ולהקים בתי דין ומשפט. הגיע מתן תורה והם קיבלו מאלוקים עוד **עשר** מצוות בסך הכול. שוב היו אלו מצוות כלליות ולא מלחיצות מדי.

אבל אז הקימו את המשכן ומשה נכנס לאוהל מועד ויצא בכל בוקר עם מצוות חדשות. שעטנז ובשר בחלב וראשית הגז והפרשת חלה ופדיון הבן ופטר חמור – וכך עשר המצוות של מתן תורה הפכו להיות

¹ נכון שהאבות קיימו את כל התורה, אך המון העם במצרים לא עשה כן ואכמ"ל.

תרי"ג ולעוד אלפיי תתי-פרטים בתוך התרי"ג. קורח קפץ על הסיפור הזה ובמקום לחשוף את הקנאה שלו, הוא האשים את משה כמי שבודה מצוות מליבו ושולט בהמון העם.

המפרשים מציגים את הקמפיין של קורח בדרך מרתקת:

ראשית, הוא סירב לקנות את הסיפור הזה **שאנשים מדברים בשמו של האלוקים**. הוא טען שכשהקב"ה רצה לדבר אתנו במתן תורה - הוא ידע את הטלפון שלנו. הוא פנה אלינו ישירות.

1. **במדבר טז, ג:** ויקהלו על משה ואהרן ויאמרו אליהם: רב לכם! כי כל העדה כולם קדשים ובתוכם ה' ומדוע תתנשאו על קהל ה'?" **רש"י:** כולם שמעו דברים בסיני מפי הגבורה, לא אתם לבדכם שמעתם.

שנית, הוא פתח במופע לעג וגיחוך (ח"ו) **מהמצוות עצמן**. הוא עשה סאטירה **מההיקף של המצוות**.

תהלים א: אשרי האיש אשר לא הלך בעצת רשעים ובדרך חטאים לא עמד **ובמושב לצים לא ישב**.

איזהו אותו "מושב לצים"? הכוונה היא למופע הבידור של קורח. קורח לא היה דרשן קלאסי, הוא לא עמד בבית הכנסת ודרש דרשות, הוא היה סטנדאפיסט. הוא יצר סאטירה ועורר גיחוך. קורח ידע את הסוד: ליצנות אחת הורסת אלף תוכחות.

ילקוט שמעוני טז: ובמושב לצים לא ישב - זה קרח שהיה מתלוצץ על משה ואהרן. כינס כל הקהל והתחיל לומר דברי ליצנות: אלמנה אחת הייתה בשכנותי ועמה שתי נערות יתומות. הייתה לה שדה אחת, באה לחרוש אמר לה משה: לא תחרוש בשור ובחמור יחדו. באה לזרוע - אמר לה שך לא תזרע כלאים. באה לקצור ולעשות ערימה - אמר הניחו לקט שכחה ופאה. באה לעשות גורן [להביא הביתה] אמר לה תני תרומה ומעשר ראשון ומעשר שני...

מה עשתה? מכרה את השדה ולקחה שתי כבשות כדי ללבוש גיזותיהן וליהנות מפירותיהן. כיון שילדו, בא אהרן ואמר: תני לי את הבכורות, שכך אמר לי הקב"ה כל הבכור אשר יולד וגו'... הגיע זמן גזיזה, אמר לה: תני לי ראשית הגז. אמרה אין בי כוח לעמוד באיש הזה, הריני שוחטתן ואוכלתן. כיון ששחטה - אמר לה תני לי הזרוע והלחיים והקיבה... נטלם והלך לו והניחה בוכה עם שתי בנותיה. כך עשו לעלובה זו! **כל כך הם עושים ותולים בקב"ה!**

הדבר המעניין הוא, שה' לא טרח לענות לו ברמה העניינית. ה' רק דחה את דבריו בתוקף ואושש את תקפות המצוות של משה. מיד אחרי פרשת קורח, מופיעה פרשת "מתנות כהונה" והיא רשימת עשרים וארבע המתנות שכל יהודי חייב להפריש לכוהן. בכך אישר ה' את תקפות ההיקף הגדול של המצוות ודחה את הספקות שהעלה קורח.

במדבר יח [מיד אחרי סיום מעשה קורח]: וידבר ה' אל אהרן: הנה נתתי לך את משמרת תרומתי, לכל קדשי בני ישראל לך נתתם למשחה [לגדולה] ולבניך לחוק עולם - **רש"י:** משל למלך שנתן שדה לאוהבו ולא כתב ולא חתם ולא העלה בערכאין, בא אחד וערער על השדה, אמר המלך... הריני כותב וחותם לך ומעלה בערכאין. אף כאן, לפי שבא קורח וערער כנגד אהרן על הכהונה, בא הכתוב ונתן לו כ"ד מתנות כהונה בברית מלח עולם [כמו המלח שאינו מסריח, כך קדושת הכהונה אינה בטלה].

אך כל אחד שואל: מהי התשובה העניינית? מהי התפיסה הכוללת, ההוליסטית, מאחורי המצוות?

בראשית רבה מד: מה אכפת לקב"ה למי ששוחט מן הצוואר או מן העורף? כלומר: למה ה' נכנס לנו לתוך הצלחת? או בלשון הבן הרשע: **שמות יב, כו:** והיה כי יאמרו אליכם בניכם: מה העבודה הזאת לכם? **ירושלמי פסחים א, ד:** מה העבודה שאתם מטריחים עלינו בכל שנה ושנה?

ב. לפני שנכנסים לעניין, הבה נתייחס לטענתו הראשונה של קורח. הוא העלה טענה חשובה ומעניינת ולמעשה, זה הסיפור המרכזי של הפרשה: **למה צריכים מתווך בין ה' וישראל?** קורח מפקפק במוסד

ה"צדיק" וטוען כי אם ה' רוצה לדבר עם ישראל, הוא יכול לעשות זאת **בתקשורת ישירה אתנו**. מנגד, הניצחון הסופי של משה, מסמל כמובן את חיוניות הקשר עם המתווך, כלומר, הצדיק.

לא מדובר רק בעניין נקודתי בפרשת קורח, אלא זה הבסיס של כל חמשת חומשי התורה. ה' אינו מדבר אתנו ישירות לעולם, הוא לא העביר את המצוות ישירות אלינו, אלא עשה זאת תמיד דרך משה. המשפט היחיד בתורה בו משה מדבר על עצמו ומגדיר את תפקידו – הוא:

2. דברים ה,ה: אני עומד בין ה' וביניכם בעת ההוא להגיד לכם את דבר ה'.

וכך להיפך: כאשר עם ישראל רוצה לשאול שאלה הלכתית, כמו "למה נגרע מהקריב את קרבן הפסח"? הוא אינו פונה לה' ישירות, אלא עושה זאת דרך משה.

וכשם שהדברים אמורים לגבי לימוד התורה, כך לגבי התפילה. העיקרון הזה מוצג מיד בפעם הראשונה שמוזכרת התפילה בתורה. התפילה הראשונה - לא הייתה כשאלה התפלל עבור עצמו, אלא – **כשצדיק פנה בבקשה עבור אחר**. אחרי שאבימלך מלך גרר לקח את שרה, הוא ובני ביתו התנגעו בנגעים קשים. בכל זאת הוא לא פנה לה' בעצמו, אלא ביקש מאברהם שיעתיר עבורו רחמים.

בראשית כ"ז: ויתפלל אברהם אל האלוקים וירפא אלוקים את אבימלך ואת אשתו ואמהותיו וילדו.

אם רוצים להבין, אגב, את עוצמת כוחו של המתווך, אומרת הגמרא משפט מדהים:

מועד קטן טז,ב: נאמר בשמואל א כג 'אמר אלוקי ישראל לי, דבר צור ישראל, מושל באדם – צדיק'. הכי קאמר: דבר צור ישראל: אני מושל באדם, ומי מושל בי? צדיק! שאני גוזר גזירה והוא מבטלה.

אם כן, לא רק שהצדיק מוסמך לבקש בשם ישראל, אלא קיבל כוח אדיר **לשלוט בכוחות למעלה**. הרמב"ן מוסיף נקודה נפלאה: כאן בפרשת קורח, מביאה התורה לשיא את עוצמת כוח הצדיק.

אם נקרא היטב את הפרשה, נשים לב לדבר מוזר: המרד הגדול פורץ ומשה מנסה לבוא בדברים עם דתן ואבירם. אחרי שהמשא ומתן עימם נכשל, משה מציע להם את מבחן הקטורת: כולנו נעלה מחר למשכן ונראה באיזה מחתות יבחר ה' "והיה האיש אשר יבחר ה' – הוא הקדוש". אך הבעיה היא גדולה: אנו לא מוצאים בתורה שמשה ביקש מה' כי יעמוד לצדו במבחן המחנות. הוא הציג התחייבות בשמו של הקב"ה - אך כלל לא פנה לה' לבקש את רשותו ולוודא שהוא הולך אתו יחד. (הפעם הראשונה בה ה' מדבר, היא רק בפסוק כ המתרחש **למחרת בבוקר**, כשכולם מתאספים עם המחנות וה' שולח את משה להרחיק את העם מאוהלי דתן ואבירם כי עומד להתרחש אסון).

כיצד משה נוהג כך? (ובפרט לאחר טענתו המהדהדת של קרח כי הוא בודה דברים מליבו בשם ה')?

יש מפרשים שעונים כי משה כן קיבל את ההוראה מה'. לפני שמשה מתחיל להגיב לקורח, ישנו פסוק שתום שעורר את כל המפרשים: "וישמע משה ויפול על פניו". הרשב"ם מפרש: "לתפילה – ושם נאמר לו מה שאמר לקורח". אולם הפירוש הזה קשה, משום שהפסוק לא מזכיר מילה אחת על כך שה' דיבר. לכן משמע יותר כדברי רש"י כי הייתה זו רק נפילה של שבר מהמחלוקת הנוראה?

² **סיפור נפלא – וייפול על פניו:** בימי המחלוקת עם המתנגדים, נכנס מתנגד לרבנו הזקן ושאל, מדוע הוא נוהג בהתנשאות לעומת כל החסידים? הוא צועד לפני כולם, עומד על בימה נפרדת וכו'? הרבי הניח את ראשו על השולחן לכמה רגעים ואחר כך קם וענה כי יש לראש מעמד מיוחד. גם בגוף האדם, הראש עומד מעל כולם ומוקף בבגד נפרד משלו.

אחרי שיצא האיש, שאל בנו של הרבי, האדמו"ר האמצעי, מדוע הניח תחילה את ראשו על השולחן ולא השיב מיד את התשובה הפשוטה? "למדתי זאת ממשה רבנו. לפני שפתח את המאבק נגד קורח, הוא "נפל על פניו". באותן דקות ערך חשבון נפש כנה עם עצמו, האם הוא חרד לכבוד עצמו או לכבוד שמים? רק אחרי שהיה בטוח כי הוא נאבק למען מוסד המנהיגות של ישראל, הלך להשיב לקורח כגמולו. גם אני ערכתי חשבון עם עצמי שזו כוונתי ורק אחר כך פניתי להשיב לאותו קנטרן.

מהיכן, אם כן, נטל משה את הסמכות להתחייב דברים בשם ה' אומר הרמב"ן רעיון מלהיב: זה עצמו המסר של פרשת קורח. "צדיק גוזר והקב"ה מקיים". כאן מגלה התורה את עוצמת כוחו של הצדיק, עד שבסמכותו להתחייב דברים בשם ה' והבורא ישנה את גלגלי הטבע בהתאם לדבריו.

רמב"ן טז,ח: והנה משה חשב מעצמו המחשבה הזאת ... ובטח משה כי ה' מקיים דבר עבדו ועצת מלאכיו ישלים! ספר העקרים מאמר רביעי: עיקר גדול אל התורה ושורש אל האמונה, שה' יתברך מכופף הטבע תחת כפות רגלי המאמינים ... ונמצא כזה בקצת הצדיקים ... משה עצמו אמר: 'אם כמות כל האדם ... ואם בריאה יברא ה' ... ולא מצאנו שיצווהו ה' על כך.

אחרי שהוצב העיקרון כי הקשר בין ה' וישראל עובר דרך הצדיק, הבה ננסה להוסיף טעם בדברים ולהבין מדוע זה כך? מהי חשיבות הדבקות בצדיק?

הגאון החסיד רבי יואל כהן היה מוסר שיעור חסידות חשאי בישיבה ליטאית בניו-יורק. בין המשתתפים היה בחור מוכשר במיוחד, כולם ניבאו לו גדולות, אך הוא שמר על מרחק מר' יואל. פעם הוא פנה לר' יואל כי ברצונו להיפגש עם הרבי בעניין אישי. הוא הגיע לפגישת "יחידות" ושהה בחדרו של הרבי שעה ארוכה. הוא יצא ממנה בכעס ואמר ש"הרגל שלו לא תדרוך כאן יותר".

חלפו חמש עשרה שנה בהן ר' יואל לא שמע ממנו דבר. יום אחד הוא ניגש לר' יואל ברחוב והציג את עצמו. הוא סיפר כי באותה פגישת "יחידות", הרבי עורר אותי ללמוד חסידות והרבי הסביר כי "בכוח לימוד החסידות, לימוד התורה נעשה מתוך אהבה וקשר לקב"ה, כמו ילד שמחבק את אבא שלו". אני ידעתי שאיני אוזח בצורת לימוד נעלית כזו ועזבתי את החדר בכעס. אחרי תקופה קצרה, מסרתי שיעור בישיבה ואחד החברים שאל שאלה חמורה ופרך את השיעור. מאותו יום חשתי כי חברי מעריכים אותי פחות ולאט לאט נסגרתי בתוך עצמי. לבסוף, פרשתי ועזבתי את הלימוד ולא רק את הלימוד בישיבה, אלא את לימוד התורה בכלל. כבר שנים לא פתחתי גמרא.

חלפו השנים ופתאום תפסתי את עצמי: מה נהיה ממני? איך נראים חיי? החלטתי לא מזמן להגיע להתוועדות של הרבי ובדיוק כשנכנסתי, הרבי דיבר על כך, ש"לא ידח ממנו נידח" והקב"ה משיב אליו את כולם בסופו של דבר.

במשך הזמן הוא הופיע שוב ושוב בהתוועדויות של הרבי ור' יואל שאל אותו אם הוא מבין כל מה שנאמר? הוא אמר כי אינו מבין היטב את סגנון הדברים, אך הוא לא בא בשביל להבין. הוא בא כדי לשמוע את הרבי אומר: "שבת, ותפילין, וציצית, ולימוד תורה". האמת הקורנת מתוך כל מילה של הרבי, מחיה לו את הנפש ומעוררת את אהבתו הישנה לקב"ה.

הרעיון הוא פשוט: כדי להתחמם, חייבים לעמוד ליד תנור אש. כדי להעיר את הנשמה העייפה, צריכים לעמוד ליד נשמה בוערת. אי אפשר להסתפק בתורה 'יבשה', חייבים תורה לזהות הבוקעת מבני אדם. עלינו לעמוד ליד אדם שמייצג את האמת של התורה, הוא מאוחד עם כל אות בה והוא מעורר את הלהבה הפנימית של כולנו.

רבנו הזקן מביא לכך משל: כל ילד קשור לאביו בקשר עצמי, אך הקשר עם האבא לא יכול להתנהל דרך הרגליים של הילד. הוא מתנהל דרך הראש שלו: המוח חושב על האבא, מרגיש אותו ומלהיב את כל האיברים. כך הקשר הרוחני עם הקב"ה אינו יכול להתנהל דרך הרגליים של ישראל, כלומר, דרך הנשמות הנמוכות של כולנו אשר כורעות תחת נטל החיים בעולם הזה. הקשר עם הקב"ה צריך לעבור דרך ה"ראש בני ישראל". הוא מהות אחת עם הקדושה ומעורר את הנשמה בכל אחד מאתנו.

כעת, אחרי שהובהר כי כל המצוות שהעביר משה בשם ה' הן אמת לאמיתה, וכך אמור להתנהל תמיד הקשר בין ה' וישראל, אנו שבים אל מרכז העניין ושואלים: מה הצורך בכל המצוות הללו? מה התכלית הכוללת של המצוות כולן?

ב. מספרים על צדיק גדול, שהתעניין לדעת מי יהיה השכן שלו בגן העדן. הוא תיאר כי החברותא שלו שם לא יהיה סתם נשמה נמוכה, אלא בעל מדרגה רוחנית גבוהה ולכן רצה להכיר את האיש ולדבוק בו כבר בעולם הזה. הוא עשה "שאלת חלום" ונאמר לו כי השכן שלו יהיה "משה מהעיירה הסמוכה". הוא התפלא, הוא הכיר את כל הצדיקים באזור ולא הכיר צדיק בשם משה. הוא לא התעצל, לקח סוס ועגלה ונסע לאותה העיר. הוא שאל מיהו "הצדיק רבי משה" ואף אחד לא הכיר. הוא ניסה בדרך אחרת ושאל מיהו "הלמדן רבי משה" וגם אף אחד לא הכיר. הוא הרחיב עוד את אפשרויות החיפוש ושאל מיהו "רבי משה", וגם אף אחד לא הכיר. אמנם אם הוא מחפש את "משה", יש כאן יהודי כזה. הוא הקיש על דלת בקתה בקצה העיר, את הדלת פתח אדם גדול ורחב-מידות בצורה שהוא לא ראה כמותה. זה לא היה מראה קלאסי של צדיק, אך הרצון לפגוש את השותף שלו בגן עדן, גבר על הכול. הוא אמר כי הוא עבר באזור ואין לו איפה להניח את הראש. הוא מבקש לשהות כאן כמה ימים.

בכל אותם ימים הוא עקב אחרי הצדיק רבי משה וניסה להבין את סוד הגדלות שלו. הוא חיכה לראות את ה"תיקון חצות" שלו – אך התברר כי הוא ישן היטב בלילה. הוא המתין לראות את התפילה שלו – אך היא הייתה סתמית. רק דבר אחד בלט אצלו: הוא אכל ברצינות גדולה. הוא היה מתיישב ליד השולחן, אוכל הרבה ועם רצינות גדולה על הפנים, משל הוא עושה כעת מעשה קדוש.

אחרי שלושה ימים, ביקש הצדיק להבין את סוד האכילה שלו. רבי משה הסביר: "אבא שלי היה אדם קטן וצנום. הוא כמעט לא אכל ותמיד היה מט ליפול. פעם חזר מבית הכנסת והגויים התנפלו עליו והיכו אותו ועד שהגיע הביתה, הוא נפל ומת. באותו יום החלטתי כי לא אתן לגויים להרוג אותי בקלות. אני יאכל ויאכל וכאשר הגויים יבואו, אוכל ללחום בהם עד טיפת הדם האחרונה. בכל ביס שאני מכניס לפה, אני מכוון: "לשם קדושת עם ישראל, לשם קדושת הגאווה היהודית".

– "כעת אני מבין, סיכם הצדיק הראשון, מדוע אתה ראוי לגן עדן: אתה אוכל בקדושה ובטהרה..."

האויב הגדול של הקדושה הם חיי החומר. החיים בעולם הם בעיקר רגעים של חומר. אנו עסוקים רגעים ספורים בתורה ובתפילה, ואילו תשעים וחמישה אחוז מהחיים הם התעסקות גשמית. אכילה, שתיה, עסקים, חיי אישות וכו'. בדרך הטבע, אלו רגעים שמעצימים את התחושה הבהמית והורגים כל התעוררות רוחנית. יכול יהודי להתעורר בנעילה של יום כיפור, אבל אז מגיעה חתיכת האבטיח במוצאי היום ומי זוכר שהיה יום כיפור?

הגמרא מספרת (סנהדרין לט, א) על אפיקורס אחד שאמר לרבן גמליאל כי הוא סבור שהעולם נברא בידי "שני א-לים". הא-ל הטוב ברא את החלק העליון בגוף האדם ואילו הא-ל הרע ברא את החלק התחתון בגוף. שכן לא יתכן שהאלוקים הנשגב, האלוקים של התנ"ך, ברא חלקים שפלים כאלו.

בהתאם לכך התפיסה הגויית היא, שאדם נעלה הוא זה שמתרחק מחיי העולם. הכומר אינו מתחתן, הגורו במזרח חי בעוני ובצמצום, וכך הוא מתנתק מהמקורות הגשמיים שמגשמים ומפילים אותו.

כאן באה התפיסה היהודית ומחוללת מהפכה. המטרה של התורה והמצוות היא **להפוך כל רגע לקדוש. להתקדם בכל רגע מחדש**. במקום להתרחק מחיי העולם, אנו הופכים כל פעולה לקדושה. במקום לפחד מכסף וזהב, אנו הופכים אותם למנוף שמשנה את העולם ועושה אותו יותר טוב.

זאת בדיוק המטרה של ההלכה, כך הופך כל רגע בחיינו מחויה של העצמה בהמית למסע של התקרבות לקב"ה. אם יהודי אוכל בהתאם לכללי הכשרות ואומר דבר תורה על השולחן, האכילה הופכת מ"זבחי מתים" להיות "מזבח" לה'.

ולכן אין ליהודי רגע ניטרלי מהמצוות. משום **שבאמת אין בחיים רגע ניטרלי**. אין מעשה שהוא חסר משמעות ולא מקרין סביבו קדימה ואחורה. כל מעשה בחיינו – או שהוא מרים אותנו עד השמים או שהוא בהכרח מפיל אותנו עד הארץ. יכול יהודי לצאת לחופשה ולהפוך את הרגעים הללו לחגיגת התפרקות יצרית, אך אפשר לשמור דיני כשרות וכך הקב"ה נמצא גם שם. בכוח המעשה ההלכתי, אפשר להפוך ארוחת בוקר של יום חמישי, לרגע מעורר רוחנית כמו תפילת נעילה של יום הכיפורים.

הנה משל נפלא: מעשה בחסיד גור שהיה סוחר יהלומים. הוא נסע לארצות הברית לצורך עסקיו ותכנן להמשיך עם אשתו לחופשה שנתית בלאס וגאס. הוא הלך לבקש ברכת הדרך מרבו, הבית ישראל וסיפר שהם יבקרו במיאמי ולאס-וגאס. האדמו"ר פתח את המגירה, הוציא ממנה שעון קטן ואמר כי אבד הקפיץ לשעון הזה ואולי הוא מוכן לעשות לו טובה ולמצוא שם קפיץ אחר. החסיד קפץ על המציאה ואמר בהתרגשות כי זאת תהיה זכות עצומה עבורו.

הוא סיים את עסקיו במיאמי ואחר כך הלך לחפש את הקפיץ. אך לא מצא. זה היה שעון ישן וכבר לא החזיקו עבורו חלקי חילוף. הוא ביטל את הנסיעה ללאס וגאס, במקומה נסע לניו-יורק, עבר אצל השענים הכי גדולים במנהטן, אך לא מצא את הקפיץ הנדרש. הוא שב ארצה מאוכזב והחזיר לרבו את השעון. בינתיים התפרסם הסיפור ואחד החסידים שהיה יבואן גדול של שעונים משווייץ, נכנס לחדרו של הרבי ואמר כי הוא יטוס במיוחד לשווייץ וישיג את הקפיץ. הרבי חייך: "אתה באמת חושב שאני צריך את הקפיץ?! לא יכולתי לקנות שעון אחר?! רק רציתי שהוא יהיה עסוק איתי בחופשה שלו וכך יהיה עסוק פחות עם הנפש הבהמית שלו"...

עד כאן דיברנו על ההיבט הפשוט של הדברים, אמנם תורת הקבלה והחסידות מוסיפות היבט מעמיק. למעשה, לא רק האדם מתעלה בכל רגע מחייו, אלא החפצים בעולם מבקשים להתעלות. בכל רגע מחיינו, אנו מתעסקים עם חפצים ומקומות שונים – מהמאכלים שאנו אוכלים עד החומרים שאנו מייצרים. בכל חפץ בעולם יש ניצוץ קדוש, נקודת אנרגיה רוחנית השואפת להתעלות. בכוח המעשה ההלכתי, אנו מרוממים כל דבר שבאים אתו במגע. כך שלא רק האדם מתעלה ביום הכיפורים, גם האבטיח של מוצאי היום, מתעלה אתו יחד.

הדוגמה הכי טובה לכך היא קלף התפילין, המזוזה וספר התורה. מדובר בקלף קדוש אשר משפיע כידוע על בריאות הסובבים אותו ועל הצלחת עסקיו. אולם במחשבה שניה, מדובר בסך הכול בחתיכת פרה שהסתובבה קודם ברפת. אמנם זה כוחו של המעשה ההלכתי: לרומם חתיכת קלף למעמד של פיסת אלוקות קדושה.

הנה מכתב של הרבי, האומר שזאת המעלה המיוחדת של "ארץ ישראל". צורת החיים בה מביאה לידי ביטוי את הרעיון שכל רגע בחיינו הוא אמצעי לעשות את העולם טוב יותר.

הרבי מלובאוויטש, מורה לדור נבון א/155: נקודה מיוחדת שארץ ישראל מלמדת אותנו, שאין זה נכון שהקדושה שייכת רק לעולם של רגשות והבנה, כפי שיש אנשים שחושבים בטעות. למרות שרבים יודו שאכילת מצה בפסח היא מצווה, הם לא יכולים להבין איזו קדושה קיימת באכילת המזון היומיומי. אולם, ארץ ישראל יכולה להמחיש זאת. למרות שמדובר במדינה גשמית עם עולם חי ועולם צומח, היא נקראת 'ארץ הקודש' – לא רק מההיבט של שטח בית המקדש, אלא - גם מההיבט של חיי האדמה והצומח, אשר מסיבה זו ישנן המצוות המיוחדות של השמיטה, תרומות ומעשרות וכדומה.

לפי זה, מוסבר במאמרים ושיחות רבות, סיפור ידוע בספר בראשית. אחרי עשרים ושתיים שנות פרידה מיוסף, האחים ירדו למצרים ופגשו אותו. אך למרבה ההפתעה, "הם לא הכירוהו". הם עמדו מול האח שלהם ולא הכירו אותו. כמובן, הסיפור תמוה מאוד: כיצד אפשר לא לזהות אח? הם לא נפרדו ממנו כשהיה תינוק בן חצי שנה, אלא נער בוגר בן 17 וכמה אדם יכול להשתנות מגיל 17?

מוסבר בחסידות באופן פנימי כי האחים "לא הכירו" את צורת החיים של יוסף. הם לא העלו בדעתם כי יכול יהודי לעמוד בעמדת שליטה על המעצמה הגדולה בעולם ועדיין להישאר ירא ושלם. מבחינתם, הדרך הנכונה להתקרב אל ה', הייתה להישאר "רועי צאן", מקצוע שהוא מרוחק מהחיים הסואנים ומשאיר את הראש פנוי לדברים הנכונים. המסר הגדול של יוסף הצדיק הוא, שהקרבה למצרים, לא רק שלא הפריעה לו, אלא דווקא היא הפכה אותו להיות "יוסף הצדיק". ההתמודדות עם החיים במצרים, עוררה את העומקים הרוחניים הכמוסים ביותר ואף כבשה את ארץ מצרים כולה.

נסיים בדבריו הידועים של בעל הטורים כי "ממון" בגימטרייה "סולם" (136). הכסף הוא לא אויב, אלא סולם שיכול להרים את האדם גבוה ולהביא אותו לידי הגשמת שליחות חייו, ומכאן להגשמת השליחות של כולנו: גמר בירור הניצוצות והגאולה האמתית והשלמה בקרוב ממש.

**כתיבת השיעור והפצתו באופן חופשי
מתאפשרת בתמיכתם של שלוחי רבנו ברחבי תבל**

**ובחסותו האדיבה של הנגיד החסידי
ר' שניאור ורעייתו יוכבד שיחיו מינסקי
להצלחה רבה בכל ענייניהם
ולרפואה שלמה של מרת
שיינא בעשא בתיה בת פייגה**